

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

BOLGARSKA JAVNOST OBSOJA ATENTATE MAKEDONSTVUJUŠČIH

Makedonstvujušči bi se radi znebili odgovornosti za atentate, ki so jih sami priznali za svoje delo — Češka sodba o zadnjih dogodkih na jugu

Beograd, 13. marca. M. Razburjenje bolgarskih krogov, ki stoje za razbojniško organizacijo makedonstvujuščih, je postalo po atentatu v južni Srbiji in Pirotu zelo veliko. Ne razburjajo se seveda zaradi atentatov samih, ki jih smatrajo kot naravno potrebo in patriotsko delo, temveč zaradi odmeva, ki so ga atentati vzpeli v evropski javnosti ter v posebnih in iskreno patriotskih bolgarskih krogih. Razburjajo se zaradi zahteve Evrope, naj se razbije in onemogoči razbojniška družba, ki že 11 let rovari ne samo v Bolgariji, temveč po vsem Balkanu. Razburjajo se zaradi solidarnosti zastopnikov bolgarskega naroda z zahtevami kulturne Evrope in zaradi gotovih znakov, da bo bolgarska vlada ugodila zahtevam pravice. Skrbijo jih dejstva, ker so to pot protesti naperjeni proti VMRO in ne proti bolgarski vladi ter Bolgariji sami. Ko piše o atentatu v Pirotu, prvi list »Zora«, da jugoslovanski listi izločujejo bolgarsko vlado od akcije makedonstvujuščih. To je novost, ki vzbudila je, »Makedonci« ee čudi, ker povodom atentata v Pirotu jugoslovanski listi niso proslavljali proti bolgarski vladi in Bolgariji. Makedonstvujušči so torej v ekstrezi, ker so bolgarska vlada in večina bolgarske javnosti ne solidarnizirata z njimi. To uvideva tudi tuja javnost, kakor jugoslovanska. Zato so podvzeli teroristično akcijo proti vsem bolgarskim javnim delavcem, ki so obsojili izvrševanje atentatov. S silo hočejo prisiliti bolgarsko javnost, da bi prevzela na svoj hrbet posledice njihove brezumnosti akcije. List »Makedonija« nastopa v svoji številki od 8. t. m. odkrito proti onim javnim delavcem, ki ne pristajajo na tolmachenje makedonstvujuščih o poslednjih atentatih. V tej nepričakovani reakciji bolgarske javnosti proti akciji makedonstvujuščih je treba iskati razlog, zakaj so listi VMRO, ki so v začetku priznavali atentate za svoje delo, pričeli sedaj dokazovati, da so atentate vzporedno jugoslovanske oblasti samo zato, da bi lahko obdolžili Bolgare. Absurdnost te trditve same pa je najboljši dokaz, v koliko stisko so zašli junaki iz Kočan in Pirota. Kar pa je objavilo glasilo Mihajlovec »Sloboda ili Smrt«, je postalo znano po vseh evropskih državah in se ne more več izbrisati.

Navedemo pa naj še nov dokaz za akcijo makedonstvujuščih. »Giornale d' Italia«, ki je dobro informiran o početju makedonstvujuščih, je prinesel 6. marca naslednji dopis iz Sofije: »Poleg te epizode (uboj Punteva in Dimitrijeva) je treba beležiti še strašen atentat v Pirotu, ki je nov znak podvzemanja makedonske teroristične aktivnosti v Jugoslaviji. Smatra se kot zanesljivo, da gre za makedonsko akcijo velikega sloga, v kateri bodo sledile še druge manifestacije.«

Informacije tega lista so se izkazale kot popolnoma točne. Na druge manifestacije nismo dolgo čakali. Še preden je bila številka omenjenega italijanskega lista ekspedirana s pošto, je došlo do krvave manifestacije makedonstvujuščih v Krivi Palanci in tri dni pozneje v Strumici.

Kako je mogoče, da so se junaki, ki so še pred nekoliko dnevi hvalili tudi pred inozemstvom svojo akcijo kot veliko stvar, tako hitro uplašili? Pojasnilo za to bi se moglo najti v nekaterih bolgarskih listih, ki pojasnjujejo te atentate. Tako piše »Znamec«, da je neobhodno potrebno poudariti, da se morajo atentatorji in njihovo delo enodušno in brez rezerve obsoditi, in glasilo bolgarskih socialistov piše odkrito, da bi bilo potrebno, da bi bolgarska vlada podvzela odločne ukrepe proti makedonstvujuščim, kar je zahtevala, ki se pojavlja danes iz vse Evrope.

Beograd, 13. marca. Ugodni bolgarski list »Mir« piše glede na zadnje atentate pristahev Vanče Mihajlova naslednje: Treba je priznati, da so poslednji atentati makedonskih revolucionarjev, ki se kretajo v srbski Makedoniji, posledica najpogostejše zablode in za bolgarske interese sploh škodljivi. Noben Bolgar ne more s svojim zdravim razumom pojmiti, da bi ne bilo vzdrževanje neprijateljskih odnosov med Bolgarijo in sosedno kraljevino predvsem škodljivo za Bolgarijo samo glede na njen notranji in mednarodni položaj. Zboljanje teh odnosov z odstranitvijo vseh vzrokov konfliktov in neprijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo je neobhodno potrebno za bolgarske interese. Ne moreta dva sosedna stalno živeti v ostrim neprijateljstvu, ki stalno paralizira razvoj njihovega življenja, zlasti slabše strani, kakor je slučaj z Bolgarijo. Bolgarija lahko samo pridobi od vzdrževanja dobrih odnosov z Jugoslavijo in zato ne more več prenašati, da bi se kvarili ti odnosi. To mora prenehati, ker Bolgarija ne more več dopustiti,

da bi se obojevala za nemire. Prav tako povoljno piše za nas tudi bolgarski list »Znamec«.

Praga, 13. marca. »Venkov« objavlja o zadnjih makedonskih atentatih senzacionalen uvodnik. List agrarne stranke in glasilo min. predsednika pravi med drugim:

»Na jugoslovanskih tleh, nedaleč od bolgarske meje, delujejo zopet črne roke z bombami in revolverji. Že več let se odvijajo tukaj vsaka pomlad z glasnimi eksplozivnimi bomb in zavrnatimi streljanjem. Leto za leto se plačujejo tukaj kazni s človeškimi življenjem za prizadevanje, da bi se našla pot iz Beograda v Sofijo. Čim večje je upanje, da bo taka pot iz Beograda v Sofijo trajno varna za hojo, tembolj divja črna roka z bombami in revolverji.«

V nadaljnjem rekapitulira uvodnik potek dolgotrajnih težkih pogajanj med Beogra-

dom in Sofijo, ki so bila pred kratkim zaključena z velikim uspehom. Že pri teh pogajanjih so bili obojestranski odnosi med Beogradom in Sofijo močno in neprekinjeno skaljeni zaradi terorističnih zločinov na meji. Cilj teh umorov je bil, da bi zletela konferenca v Sofiji v zrak in se na ta način preprečila nada, da je med Beogradom in Sofijo mogoča pot k zblizanju. Nato izreka list upanja, da ta pot kljub temu ne bo znova zabarikadirana zaradi terorističnih činov, ker je tako početje proti interesom obeh držav. Da je tako, prepričuje najbolje mir, s katerim so v Beogradu opazovali zadnjo serijo atentatov. Če imata dva sosedna vojna za čuvanje mirnega medsebojnega življenja med sosedmi, če sta oba uvidela, kar velja za ta primer, da koristijo medsebojni spori samo tretjemu, so proti takemu spoznanju tudi bombe iz črnih rok brez moči.

Grozeča kriza rumunske vlade

Ozadje ostavke ministra za pravosodje Juniana — Mandat za sestavo nove vlade bo poverjen liberalni stranki

Bukarešta, 13. marca. Ostavka ministra za pravosodje Juniana je postala predmet obširnih komentarjev v rumunskem tisku, ki razpravlja o njegovih pravih vzrokih in o splošni politični situaciji v Rumuniji.

Po informacijah rumunskega tiska je bil povod ostavke ministra Juniana načrt novega zakona o tisku, ki ga ni hotel Junian klub zahtevam predsednika vlade Maniuja predložiti zbornici v razpravo. Poleg tega pa so bili še drugi vzroki, predvsem to, da je Junian pristal zaranističnega levega krila rumunske kmečke stranke, ki se nahaja v ostri borbi z desnimi nacionalističnim krilom, ki ga vodi Maniu. Ko so nacionalisti zahtevali prenehanje nekaterih zaranističnih usmerjenih sodnikov, se je Junian odločno uprl tej zahtevi ter zagrozil z demisijsko, ako se bo stranka vmešavala v razmešitev sodnikov. Situacija je postajala vedno bolj napeta ter je prišlo končno do preloma ob priliki izvolitve kasacijskega sodnika Saraceanu v kraljevsko namestništvo, ko je zahteval Junian, da odstopi minister financ Popovici, ker je bližnji sorodnik novega namestnika Saraceana.

S prisiljenim odstopom Popovicija pa ni bil zadovoljen minister za notranje zadeve Vajda Voivod, ki je eden najintimnejših prijateljev predsednika vlade Maniuja ter je v znak nezadovoljstva zapustil Bukarešto in odpoto-

val na Dunaj, od kjer je ponovno obvestil vlado, da se ne bo vrnil v Bukarešto, dokler ne bo izstopil iz vlade minister Junian in dokler ne bo dano primerno zadoščenje bivšemu finančnemu ministru Popoviciju. Čim je Junian podal ostavko, se je Vajda Voivod vrnil v Rumunijo in se nastanil v Klužu, kjer vodi politiko abstinenca, zaradi česar se ni mogel vršiti sestanki glavnega odbora glavne stranke, ki bi se bavil z vprašanjem splošne rekonstrukcije vlade.

Položaj je še vedno zelo napet ter bo moral poseči predsednik Maniu najbrže po zaslišanju rešitvi s tem, da bo začasno izpopolnil izpraznjena mesta ministrstva za pravosodje in vere. Kljub temu pa je pričakovati v bližnji bodočnosti izbruh splošne vladne krize. V slučaju, če bo Maniujeva vlada podala ostavko, bo sprejela mandat za sestavo nove vlade najbrže liberalna stranka, ki pa smatra, da bi bilo sedaj še pre zgodaj prevzeti državno krmilo v roke in da se Maniujeva vlada še ni dovolj kompromitirala. Ugodni liberalni politiki ne taje, da je njihova situacija v regentskem svetu zelo dobra ter da uživajo naklonjenost princa Nikolaja in mitropolita Mirona, dočim podpira vlado Maniuja samo Saraceanu. Spritno tega so trdno uverjeni, da bodo lahko v primernem trenutku vrgli vlado in prevzeli sami državne posle.

Nemška sodba o razmerah in razvoju Jugoslavije

Konsolidacija razmer v Jugoslaviji jo je dvignila na nivo velikih evropskih držav ter vodi k evropeizaciji Balkana

Beograd, 13. marca. M. Vodja nemške omladinske organizacije Heilud Ludvik, ki je dalje časa bival v naši državi, je v listu »Der Jungdeutsche« objavil simpatičen članek o Jugoslaviji in novem režimu. Pisec podčrtava najprej osnovne nedostatke vidovanske ustave in hiba parlamentarizma ter poudarja, da je bil kraljev ukrep od 6. januarja ne samo opravičljiv, temveč tudi hvalevreden. Novemu režimu je uspelo dejansko ujediniti jugoslovanske plemena. Kar se danes godi v Jugoslaviji, je zelo značilno za vse balkanske države. Utrjevanje kompaktnosti v Jugoslaviji je velikega pomena tudi za stabilizacijo splošnih razmer v Evropi. V koliko je bilo potrebno in plodno delo novega režima pri ujedinitvi jugoslovanskih plemen ter stabilizaciji razmer v Jugoslaviji, dokazuje najbolj dejstvo, da je Jugoslavija šele po uspešnem delu tega režima mogla vstopiti v visjo evropsko politiko in v družbo evropskih sil z vstopom v svet Društva narodov, torej v vodstvo ženevskega fora. Delo pri ujedinitvi jugoslovanskih plemen ne predstavlja nobenega eksperimentiranja, temveč priroden zgodovinski razvoj. Članek govori tudi o novi ureditvi države ter pravi, da je prejšnji centralistični režim izvedel nabele mešanja posameznih jugoslovanskih plemen, sedanjim režim pa vodi potem centralizacije k unifikaciji, kar bo vsekakor uspelo. Nova ureditev države odgovarja starim tradicijam posameznih jugoslovanskih plemen, vendar

pa so padle stare meje med plemeni, kar bo omogočilo, da se vsa jugoslovanska plemena zlijejo v veliko jugoslovansko nacijo. Ta reforma je značilnega pomena za evropeizacijo Balkana ter postavlja Jugoslavijo na nivo velikih evropskih držav. Ureditve razmer v Jugoslaviji more samo ugodno vplivati na razvoj obojestranskih odnosov v ostali Evropi.

Povišanje tobačnih cen

Beograd, 13. marca. Z odlokom finančnega ministra so povišane prodajne cene za nekatere vrste tobaka in sicer: trebinski od 700 na 750, vardarski od 450 na 500, netrvanski od 300 na 400, moravski od 250 na 300, zetski od 200 na 250 in saviški od 125 na 150 Din. Povišanje stopi takoj v veljavo.

Krvave občinske volitve v Rumuniji

Bukarešta, 13. marca. Volilna agitacija za občinske volitve se razvija po vsej državi z veliko oostrostjo. Skoro vsak dan se ponavljajo ostri spopadi med nasprotniki. V Bazardžuku v Dobrudži je streljal vodja tamošnjih liberalcev z revolverjem v skupino pristahev narodne kmečke stranke, pri čemer je bil 1 kmet ubit, 4 pa težko ranjeni. Strelilec je bil aretiran.

Bojno glasovanje v angleškem parlamentu

Danes popoldne se ima odločiti usoda Macdonaldove vlade — Glasovanje o zaupnici vladi

London, 13. marca. Danes popoldne se bo vršilo v spodnji zbornici bojno glasovanje. Poraz, ki ga je doživela Macdonaldova vlada na torkovi seji spodnje zbornice pri glasovanju o premogovnem zakonu, kjer je ostala z 8 glasovi v manjšini, skušajo konzervativci in liberalci izkoristiti za glavni napad na delavsko vlado. Zato so predlagali, naj se izreče vladi zaradi njene carinske politike nezaupnica. O predlogu se bo vršilo glasovanje danes popoldne. Zdi se pa, da naval opozi-

cije ne bo rodil zaželenega uspeha. Kakor zatrjujejo v vladnih krogih, si je vlada zagotovila večino, ki bo sicer pičila, vendar pa dovoljna, da odvrne nakano konzervativcev. Računa se tudi s tem, da bo glasoval za vlado del liberalcev. S tem bo položaj vlade kolikor toliko zagotovljen na proračunske razprave. Po sprejetju proračuna pa bo vlada brzkone delala na to, da pride do razpusta zbornice in do razpisa novih volitev.

Nove poplave v južni Franciji

Hudi nalivi dežja so povzročili nove katastrofalne poplave. — Znatno otežkočena reševalna akcija

Pariz, 13. marca. V južni Franciji je prišlo zaradi dvodnevnih, skoraj neprestanih nalivov do novih katastrofalnih poplav. Reke Gave, Adour in Garonne so ponovno prestopile bregove in poplavlile velike komplekse. Najhuje so prizadeti kraji Tarbes, Pau, Bayonne in Foix. V bližini Foixa se je porušil ogromni nasip, zaradi česar je prišlo nad tri četrtine mesta pod vodo. Reka Nive narašča vsako uro za 10 cm. Vse okoliške kraje so morali izprazniti. Zveze s Španijo so prekinjene, železniški promet pa je skrajno otežkočen in deloma sploh nemogoč. Reka Garonne je narasla v devetih urah za 570 cm. Mesto Auch je dočela pod vodo, ki stoji na ulicah do 4 m visoko.

Montauban, 13. marca. Slabo vreme znatno ovira reševalna dela. Vojaštvo je demoliralo več hiš, ki so bile v nevarnosti, da se porušijo, in odstranilo razvaline. Med tem se je podrla več drugih poslopij. Tu in tam najdemo še vedno kako truplo. Oblasti so rekvirirale vse razpoložljive tovorne avtomobile za prevoz živih in drugih potrebščin v opustošenih krajih.

Beograd, 13. marca. AA. Rdeči križ v Beogradu zbira prispevke za ponesrečence

zaradi poplav v južni Franciji. V državnem svetu je bila zbrana včeraj vsota 5000 Din, ki je bila izročena Rdečemu križu. Mnogo podružnice Rdečega križa se obračajo za informacije na centralo v Beogradu, kako naj organizirajo pomožno akcijo. Kakor znano, je beograjski Rdeči križ poslal že vsoto 20.000 francoskih frankov za poplavljenice, a vsestranska akcija se bo organizirala šele potem, ko bo dobil Rdeči križ obvestila od lige Rdečih križev v Parizu kakor tudi od mednarodnega odbora Rdečega križa v Ženevi.

Beograd, 13. marca. Beograjski listi razvijajo zadnje dni zelo intenzivno propagando za pridruženje posebnega »francoskega dne« po vsej naši državi, na katerem naj bi se zbirali prispevki za težko prizadete poplavljenice v južni Franciji. Za potek je napovedana skupna seja humanitarnih, kulturnih in narodnih društev v Beogradu, na kateri se bo sklepalo o skupni akciji ter določilo, kdaj naj se priredi »francoski dan« po vsej državi.

Beograd, 13. marca. AA. Na svoji včerajšnji seji je »Kolo srbskih sester« sklenilo poslati v podporo poplavljenic v južni Franciji prispevek v znesku 1000 Din.

Lepši zobje
SARGOV
KALODONT

Kriza londonske konference

Pesimistična presoja poteka pomorske razorožitvene konference. — Možnost odgoditve odločilnih pogajanj. — Briand se vrača v Pariz

London, 13. marca. Razorožitvena konferenca je prišla v najresnejšo krizo, kar ji je bilo od početka konference do danes. Krizo označujejo v konferenčnih krogih kot posledico odklonilnega stališča Francije, ki noče znižati svoje mornarice, če ne bo istočasno sklenjen varnostni pakt. Včeraj popoldne se je vršila konferenca voditeljev vseh petih delegacij. Konferenca je bila zelo živahna in je prišlo večkrat do zelo ostrega prerakanja Briand je odločno protestiral proti temu, da bi delali Francijo odgovorno za neuspeh konference. Pri tem je prišlo do hudega spopada med njim in italijanskim delegatom. Briand je končno izjavil, da bo danes zaključil svoje delo na konferenci in se bo še pred koncem tega tedna vrnil v Pariz. V četrtek ali v petek bo prisel v Pariz ministrski predsednik Tardieu, da bo, kakor je nazgasil Briand, likvidiral konferenco, v kolikor se tiče Francije. V francoskih krogih nazglašajo, da gre francoski predlog zgolj za tem, da se zagotovi varnost. Francija je predlagala, naj bi pet pomorskih veslil skupno prevzelo garancijo za svetovni mir na ta način, da bi se te veslele v primeru kakega konflikta medsebojno podpirale. Ta pakt ne bi imel značaja nikake vojne zveze, marveč bi se nanašal samo proti slučajnostnim na-

padalcem proti komurkoli. Če ne pride do sklenitve takega sporazuma, Francija v interesu svoje lastne varnosti ne more zmanjšati svoje vojne mornarice.

Prav tako mora slejkoprej odklanjati pariteto z Italijo, ker ima Italija svojo mornarico koncentrirano v Sredozemskem morju, dočim mora Francija ščititi tudi svoje kolonialne interese. Razen tega je dokaj neverjetno, da bi mogla Italija v petih letih doseči pariteto s Francijo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.725, Berlin 13.505 do 13.535 (13.52), Bruselj 7.8943, Budimpešta 9.8987, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 796.53—799.53 (798.03), London 275.08—275.88 (275.48), Newyork 56.555, Pariz 221.72, Praga 167.39—168.19 (167.69), Trst 295.88—297.88 (296.88).

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.23, London 25.13625, Newyork 517.05, Bruselj 72.035, Milan 27.08, Madrid 68.75, Berlin 123.30, Dunaj 72.77, Sofija 3.75, Praga 15.31, Varšava 58.075, Budimpešta 90.325, Bukarešta 3.07.

Naši umetniki postajajo praktični

Otvoritev »Umetniškega salona Miha Maleš« na Kongresnem trgu

Ljubljana, 13. marca.

— Maleš postane obrtnik!
— Kaj se to pravi?
— Poleg Trgovske šole na Kongresnem trgu ti, ta strela, otvori »Umetniški salon Miha Maleš«!
— Od kod to veš?
— Sam mi je povedal, zadnje dni je bil čez glavo zaposlen, ker si je moral preskrbeti razna uradna potrdila. Zdaj jih ima vse v redu in začetkom prihodnjega tedna se bo že vršila otvoritev.
Včeraj sem Maleša slučajno srečal in ga kar naravnost vprašal, če je res, da otvori umetniški salon.
— Seveda je res! S to mislijo sem se bavil že več let, zlasti ko sem videl, kako prekipujejo z umetninami ljudje, ki nimajo za to ne sposobnosti ne kvalifikacije Kvarili

Pozneje sem »presedlal« na slikarsko akademijo v Zagrebu, odšel za eno leto na Dunaj in dovršil slikarsko akademijo v Pragi. Slikarski študij mi je mnogo pripomogel, da sem kar najbolj izpopolnil svoje znanje umetne obrti — za nas Slovence še precej nerešeno vprašanje, ker smo še vedno navezani na tuje izdelke: kličarske okvirje, keramične, dekorativne okraske za stanovanja itd.

Moj umetniški salon bo prvi zavod za umetniško trgovino in obrt s stalno razstavo najodličnejših zastopnikov naše likovne umetnosti brez razlike strui in tendenc. Umetniška delavnica salona bo izdelovala vse izdelke, spadajoče k podobarstvu, rezbarstvu in pozlatařstvu in bo posvečala posebno pažnjo cerkveni umetnosti: izdelovanju in renoviranju starih slik, okvirjev in soh, nadalje dekorativnemu kiparstvu, okvirjem vseh vrst, in to po načrtih salona ali stranke, diplomam umetniških slikam, fotografijam itd. Poleg najmodernejših vzorcev po lastnih načrtih bom imel stalno tudi tovarniške izdelke. Skratka, izdeloval bom vsa v umetno obrt spadajoča dela s sodelovanjem tovarniške podobarja Ljotza Kozieka, prvovrstnega specialista za rezbarstvo in pozlatařstvo.

Poleg delavnice otvorim tudi prvo slovensko trgovino z umetninami, s katero bo združena, kot rečeno, stalna umetniška razstava vseh domačih in tujih slikarjev in kiparjev (Jakopič, Vavpotič, Dolinar, Santel, A. G. Kos, Gaspari, Smrekar, vsi člani Slovenskega umetniškega društva in dr.). Tudi se bodo prodajale, kupovale, renovirale in ocenjevale umetniške antikvitete.

Keramična, znana v naših trgovinah po tujih šablonskih izdelkih, bo v mojem salonu zastopana v glavnem po slovenskih keramičarjih (šola Kralj - Beran, Dolinar, Palmičeva in dr.). Moj salon se bo bavil tudi z umetniško propagando in založbo. V kratkem izide serija razglednic avtoportretov naših slikarjev in kiparjev.

— In mislite, da boste uspeli s svojim prizadevanjem?

— Vsekakor! Prav včeraj sem prejel od znane filmske igralke Lillian Glich iz New Yorka pisemce, v katerem se mi pristočno zahvaljuje za svoj portret, odtisnjen na svili, ki da je »krasno delo«.

so publiki okus in škodovali umetnikom v morali in gnetnem oziru. Mogoče vam je znano, da sem se učil podobarstva v Kamniku pri Tončiču, nakar sem obiskoval kiparski oddelek na Srednji tehnični šoli, izpopolnil pa sem še svoje podobarsko znanje na kiparski akademiji v Zagrebu.

Mestni vojaški urad

Eden najvažnejših magistratnih uradov, kjer imajo v evidenci domače in tuje vojaške obveznike in prevozna sredstva

Ljubljana, 13. marca.

Kakor vsaka občina za svoje občane, tako mora tudi mestni vojaški urad za ljubljanske meščane sestavljati in voditi matice vseh svojih vojaških obveznikov in evidenco še nešteto drugih pripomočkov.

ki jih predpisujejo: zakon o ustroju vojske in mornarice, pravila o rekrutovanju, navodila za izvršitev mobilizacije itd.

Mestni vojaški urad pa mora sestavljati vse evidenčne knjige in spise ne le zase, temveč tudi za

pristožno vojaško oblast,

ki tudi vodi pa en izvod teh evidenčnih knjig in spisov. Torej ne dobi morda mestni vojaški urad že izgotovljenega evidenčnega elaborata od vojaških oblasti, temveč ga mora sestavljati tudi zanje.

Kaj se pravi sestavljati in voditi matice 37 letnikov voj. obveznikov v Ljubljani, kjer je okrog

14.000 domačinov in skoro ravno toliko vojaških obveznikov — doseleencev,

ve le tisti, ki je že imel kdaj opraviti s sestavljanjem in vodstvom take matice.

Z 18. letom postaja vsak moški v vojaško dolžnost in tedaj sestavlja mestni vojaški urad

nove spise,

v katere pridejo predvsem vsi v Ljubljani rojeni mladeniči, poleg teh pa še vsi v Ljubljano pristojni mladeniči.

Ako pomislimo, da se v Ljubljani rodi letno do 600 mladeničev in da mora mestni vojaški urad

po 18 letih odgovorjati za vsakega teh mladeničev,

ki je bil morda le mimogrede rojen v Ljubljani in morda ne ve o njem, odkod je bil, kam je šel in kje je sedaj — potem nam bo razumljivo, zakaj nastane

cela skladišnica aktov,

preden se o vsakem posamezniku ugotovi pravo domovništvo, njegov poklic in bivališče, njegova šolska izobrazba itd.

Skoro isti proces se ponavlja dve leti pozneje,

ko se sestavljajo naborni spisi, ko se vrše nabori in prišje pozivi, rezultati, dodelitve, oprostitve itd.

Leto za tem sledi

vpolnje potrajajočih novincev

in zopet ima mestni vojaški urad polne roke dela, preden izide vse prizadele ter jih zbere in skupno odda pristojni vojaški oblasti.

Po oduševni predpisane roke se vrnejo fantje domov in sedaj je zopet vojaški urad oni, ki

išče te dokazila ter vpisuje v evidenčne registre,

kje in koliko časa so služili, kakšen čin so dosegli, imajo li vojaške knjižice itd.

Po oduševni roka ostanejo vojaški obvezniki do svojega 40 leta starosti v evidenci operativne vojske, nato pa pre-

idejo v evidenco rezervne vojske, kjer ostanejo do svojega 55. leta.

Vsa leto se vojaški obvezniki razporejajo v razne mobilizacijske edinice in dolžnost vojaškega urada je,

da jih o tem ustno obvešča,

kar pomeni, da mora cela armada teh ljudi vsaj enkrat na leto priti v vojaški urad. Seveda se vrše

vsako leto tudi vezbe,

ki zadenejo tako obveznike operativne, kakor tudi rezervne vojske.

Mestni vojaški urad mora imeti vselej točne podatke o vojaških obveznikih,

zato mora voditi celo kopico najrazličnejših spisov, n. pr. spis izven Evrope živčevih, spis v Evropi živčevih, spis izven domače občine, a v naši državi bivaajočih obveznikov, spis železničarjev, spis orožnikov, finančarjev, oproščencev, invalidov, nespособnih obveznikov itd.

Mestni vojaški urad mora imeti v točni evidenci tudi vse v Ljubljani bivaajoče rezervne častnike,

ki jih je nad 2000 in so skoro vsak mesec v eni ali drugi zadevi gostje vojaškega urada.

Dalje vodi mestni vojaški urad evidenco vojno - prevoznih sredstev,

kakor avtomobilov, motornih koles, voz, konj itd., kar mu povzroča pri skoro dnevnem menjavanju lastništva nebroj dela, zlasti ker so pogostokrat podatki kupca ali prodajalca nekočini ali pa sploh neznani.

Mestni vojaški urad je obenem vojaški zbirališni urad za vse v Ljubljani bivaajoče vojaške obveznike tujih občin,

s katerimi ima skoro več posla kot z domačimi, kajti naznanjati jim mora vojaški razpored, pisati zanje vojaške zglasnice, ugotavljati razne službene podatke, zapri-segati priče itd.

Mestni vojaški urad ima

svoj protokol in svojo registraturo.

Voditi pa mora po vojaških predpisih 4 različne protokole in alcer: občinskega, zaupnega, strogo zaupnega in mobilizacijskega. Letno prejme do 20.000 vlog, ki so povsem vse morda in jih je treba sprodi reševati ter tudi strogo po vojaških predpisih odpremljati.

To, kar opravlja pri posameznih srezih nešteto županov in občinskih tajnikov, ki skoro vsakega svojega občana tudi osebno poznajo, to, kar v drugi instanci opravljajo srezi vojaški referenti s pomočjo celega kadra orožništva, vse to opravlja v Ljubljani

vojaški urad s šestimi uradniki!

Vojaški urad mora imeti v evidenci tudi obveznike gotovih poklicev, n. pr. zdrav-nike, veterinarje, letnarje, šoferje itd.

Lažje bi bilo poslovanje vojaškega urada, ako bi bil pod skupno streho z ostalimi magistratnimi uradi ali vsaj z mestnim popisovalnim uradom in ekspeditivom, da se pa tudi, če bi se vojni obvezniki in njihovi sorodniki zavedali svojih vojaških dolžnosti

in prostovoljno bili v stikih z vojaškim uradom, ki odgovarja zanje napram vojaškim oblastem. Toda ljudje prihajajo v mestni vojaški urad navadno šele na ponovne pozive. Šele tedaj, ko jim že teče voda v grlo in tedaj hočejo od mestnega vojaškega urada ne le točnih podatkov in informacij, temveč tudi zaščito pred strogo vojaškega zakona, ki jim pa vojaški urad pri najboljši volji ne more vedno nuditi.

Mestni vojaški urad je torej iz državnih vidikov

eden najvažnejših magistratnih uradov, zato mu mora občinska uprava posvečati največjo pažnjo in mu nuditi vsestransko pomoč.

Pozdravljen!

Zagreb je nedavno lepo sprejel našega Otona Župančiča in našega Riharda Jakopiča, jutri nam je pa dana prilika, da se revanžiramo. V goste nam prihaja največji in najtoplejši hrvaški lirski Dragotin M. Domjančič. Da prihaja ravno on, da ga iskreno pozdravimo in pristočno sprejmemo, je več kot srečen slučaj. Domjančič, pesnik Hrvatskega Zagorja, nam je gotovo najboljše. Posebno njegove zadnje pesmi v kaj-kavskem narečju so polne one mehke, topline, barvitosti in melodioznosti, ki je naša poezija najbolj sorodna. Domjančič je priroden prehod med hrvaško in slovensko poezijo. Lepoto njegovih stavov bomo mi občutili ravno tako globoko in čisto, kakor naši bratje Hrvati. Morda nam je Domjančič tako blizu tudi zaradi njegove izredne skromnosti. Po poklicu je sodnik, pa izdaja svoje pesmi, ne da bi kričal v javnost, kdo je in kaj je. Njegova skromnost v tem pogledu je skoro pretirana. Zato je v hrvaški literaturi več debelih knjig, ki vsebujejo študije pesnikov, ki ne segajo Domjančiču niti do gležnjev, o njegovem delu pa ni še izšla nobena resnejša študija ali monografija.

Zato je Slov. društvo v Zagrebu, ki priredi slavnost na čast pesniku v Ljubljani, storilo hkrati veliko kulturno uslugu hrvaškemu narodu. Opozorilo je tudi Hrvat na velikega Domjančiča.

Domjančič pozna naš literarni svet od vseh hrvaških zreljših literatov gotovo najbolje. Toda tudi Domjančič je oni, ki pozna našo literaturo in naše težnje od vseh svojih tovaršev najbolje. Saj je osebni prijatelj mnogih naših kulturnih Slovencev. Slovenec, ki hoče spoznati hrvaško poezijo, bo najprej sešel po Domjančičevu pozicijah.

Jutrišnja akademija je nov korak in kulturnemu zbližanju med nami in Hrvati. Pozdravljamo velikega hrvaškega lirika v naši sredi v trdnem prepričanju, da se bo počutil med nami kakor med brati. Slovenskemu društvu v Zagrebu moramo pa čestitati in želeči, da bi se njegovi nadaljni načrti za še tesnejše stike med Slovenci in Hrvati čim prej uresničili.

K jubilejnemu koncertu Orkestralnega društva

O plodonosnem, smotrenem delu Orkestralnega društva Glasbene Matice nas je izbrano poučila programna knjižica s slikami predsednika, dirigenta in zbora društvenih članov. V krasnih, realnih besedah sta poslušalce o prizadevanju in njegovih stremiljenih informirala nadalje od začetku koncerta gg. dr. M. Rupel, ki je govoril tudi o skladateljih in skladbah sporeda, ter doktor VI. Ravnikar, predsednik Glasbene Matice, končno smo čitali o vsem tem zadnji teden pred koncertom mnogo notic v naših dnevnikih. V resnici nikakor ni bilo nujno potreba tako obsejne in spretno propagande za ta edini simfonični koncert dosezanje letošnje sezone, saj smo vsi komaj čakali nanj. Koncert je naša radio-postaja tudi oddajala za dom. Čemu ni bilo o tem naznaila v listih in v glasilu radio-postaje? Čemu se je ta reprezentativni koncert oddajal samo za dom? Morda bi res nekaj ljubljanskih radio-amaterjev rajše poslušalo doma in bi vsled tega dvorana mogoče ne bila prav polnoma razprodana, toda vsi tisoči poslušalcev na deželi in v drugih slovenskih krajih? Vsak radio-poslušalec si izmed programov izbire vže naprej oni program, ki ga bo ta ali drugi večer poslušal ter ne odbranka vseh postaj v poljskih za slučajno zanimivim večerom. Vem prav točno, da je ravno za ponedeljkov večer večja družba radio-poslušalcev na štajerskem silno obžalovala, da se simfonični koncert Ork. društva ne bo oddajal, ter je nato izbrala varšavski internacionalni večer, ki sta ga sprejemala tudi Zagreb in Beograd. Tak redek, za nas in našo glasbeno kulturo važen koncert bi se smel s ponosom oddajati po vsej Evropi, prenesti pa vsaj v Zagreb in Beograd. Poslušal sem sklepni Lisztov klavirski koncert doma in reči moram, da je bil to pot sprejem odličan.

Vse tri kompozicije, kakor sem to že omenil so bile izvajane z največjo skrbnostjo, naštudirane do najintimnejših malenkosti in zlasti v godalnem korpusu s res simfoničnim orkestralnim tonom, polnim in krasno pojocim. Prilika za točni kantabilni ton je dala zlasti Frankova simfonija v vseh treh svojih razsežnih stavkih. V šker-jančevem Preludiju in Scherzu pa je pre-stal orkester preiskovalno v igranju nena-vadnih akordnih kombinacij, irritirajočih in stransesensibilnih asociacij, jazz-ritmike in in-teresančne polimelodike. Liszt je k sklepu zagnal orkester v strasten, silen vrtnec, mnogokrat nevaren temperamentnemu diri-gentu in še bolj orkestru, ki ni v železnih rokah. Klavirski virtuos Ivan Noč je kon-cert odigral v izmenitnem razpoloženju bra-vurno, jasno tako, da je moral ob koncu priznati na energično zahtevo razigrane publike še dodatke.

Ponedeljkov jubilejni simfonični koncert

Orkestralnega društva Glasbene Matice naj bo markanten mejni kamen v zgodovini mladega društva. Ako se je moralo doslej z marsikatero neprijetnostjo boriti v lastni hiši, ako je moralo prestopiti mnogokrat ujmo nedobrohotnih in pravičnih kritik in ako je moralo s trudopolno reklamo polniti svoje koncerte, naj odslej bo vse to ravno narobe in naj se društvu pospenja višje in višje sebi in vsem nam v čast in slavo. —č.

Občni zbor Zveze rezervnih oficirjev

Snoci se je vršil občni zbor Zveze rezervnih oficirjev v Ljubljani, ki je pokazal, da je Zveza v prvem letu obstoja uspešno delovala in da je število članov močno naraslo. Zbor je otvoril predsednik g. dr. Janko Zirovnik, ki je pozdravil navzoče in se zahvalil za udeležbo. Z odobravanjem je bil sprejet njegov predlog, da pošlje Zveza z obnega zbora udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, pozdravno brzojavko vojnemu ministru generalu Hadžiču in pozdravno pismo divizijskemu generalu S. Tripkoviču. V svojem poročilu je predsednik omenil, da je bila Zveza po naročilu ustanovnega obnega zbora vedno pripravljena poravnati spor s središjo upravo Udruga rezervnih oficirjev in ratnikov, da bi imeli rezervni oficirji zopet enotno organizacijo, da pa v minulem poslovnem letu ni imela nobene prilike izpolniti nalogo ustanovnega obnega zbora. Zveza z veseljem pozdravlja sklep prometnega ministra glede voznih olajšav, kajti po novem pravilniku bodo dobivali vsi rezervni oficirji brez razlike železniške legitimacije pri pristojnih vojnih okrugih tako, da bo vsako manipuliranje z voznimi olajšavami izključeno. Rezervni oficirji imajo pravico do treh železniških legitimacij na leto, s katerimi se vozijo v II. razredu, plačajo pa III. razred, ali pa v I. razredu in plačajo II. razred. Zveza hoče delovati v prvi vrsti na socialnem polju, da bodo člani kaj imeli od svoje organizacije. Ustanovila je že posmrtni fond, katerega pravilnik je odobren. Če bo našo njeno delo med članstvom dovolj razumevanja, se bo lotila še drugih socialnih akcij.

Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika. Poročila funkcionarjev so bila z odobravanjem sprejeta in občni zbor je izrekel upravi na predlog nadzorstvenega odbora za vzorno delovanje zahvalo. V preteklem poslovnem letu sta umrla dva člana zveze gg. dr. Breskvar in prokurist Greif. Na obnem zboru navzoči člani so vstali in počastili njun spomin.

Po pravilih traja funkcijna doba uprave tri leta s tem, da se vsako leto izre-bajo štirje člani upravnega, dva nadzornega odbora, dva namestnika članov upravnega in dva namestnika članov nadzornega odbora. Občni zbor je ponovno izvolil vse izrebane člane uprave, razen celjskega podpredsednika dr. Vičarja, na-mesto katerega je bil izvoljen g. Sadar. S tem je bil dnevni red izčrpan in pred-sednik je zaključil občni zbor. Po obnem zboru se je uprava konstituirala. Funkcije so razdeljene tako, kakor doslej.

Jakopič o Dolinarjevem Cankarju

Ljubljana, 13. marca.

Ker se je g. I. Severju zelo potrebno pisati in objaviti pismo na predsednika odbora za Cankarjev spomenik na Vrhniki g. Frana Jurco, sem prisiljen, da objavim tudi jaz pismo, ki sem ga pravkar pisal g. predsedniku. Glasi se:

Velečeni gospod predsednik!

V pravkar izšli reviji »Samorodnost« objavlja g. I. Sever pismo, ki vam ga je pisal dne 29. novembra 1929.

Ker se čutim v njem osebno prizadeto-ga, dovolite mi, g. predsednik, da Vas nadlegujem z naslednjim pojasnilom:

1. Da bi se žirija »sama postavila in iz-brala«, o tem mi ni bilo dozaj ničesar znanega. Vsaj kar se mene tiče, izjavljam, da se nisem nikomur ponujal, nasprotno, da sem se nerad — pa vendar odzval Vas-šemu prijaznemu vabilu s trdnim sklepom, da bom opravljal pošteno delo.

2. Iz Severjevega opisa mojega razgo-vora z njim pa mora vsakdo sklepati, da sem zlorabil od Vas izkazano mi zaupa-nje, da sem torej opravljal nepošteno delo. Izjavljam, da sem z g. Severjem govoril o konkurenčnih načrtih in posebej o Dolinarjevem v bistvu isto, kar sem govoril s člani žirije, in kar ste imeli Vi, g. pred-sednik, in oni člani Vašega odbora, ki so pri-sostvovali sešanku žirije, priliko slišati.

3. Konkurenca za Cankarjev spomenik je bila zame umetniška zadeva. Iz umet-niškega stališča sem si ogledal razstavljene načrte. Iz umetniških razlogov sem zbiral, oz. sem sodeloval pri izbiri petih načrtov, ki bi prišli v poštev pri oddaji naročila. Po vsestem preudarku, primerjanju in vpošter-vanju raznih okoliščin sem spoznal, in sicer iz umetniških razlogov, za najboljšo vpo-slano delo L. Dolinarjevega »Popotnika« in ga priporočil v izvršitev, prepričan, da dobi z njim Vrhnika dostojen spomenik.

4. Kar se tiče opazke glede »lokalnega

pomena« in »za Vrhniko«, vam zagotav-ljam, da nimam raznih umetniških meril, tako n. pr. eno za Vrhniko, drugo za Ljub-ljano, tretje za Pariz ali Berlin itd., ampak samo eno.

Z izrazom odličnega spoštovanja

Rihard Jakopič.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 13. marca 1930, katoličani: Rozina, pravoslavni: 28. februarja, Vasilije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Vihar.
Opera: Boheme.
Kino Matice: Kozaka pesem.
Kino Ideal: Črni dombo.
Kino Ljubljanski Dvor: Zveza trojce.

DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Bohine, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta.

Ljubljanska opera

Gostovanje ge. Staller-Stotterjeve

V partijah Margarete (»Faust«) in Butter-fly je gospe Staller - Stotterjeva že gostova-la na našem opernem odru; pela je takrat francoski in nemški ter žela uspeh. Snoci je gostovala v »Glumačih« in pela partijo Ned-de prvič slovenski. Dasi rodom Nemka, ki ne govori in le malo razume slovensko, je iz-govarjala Neddino besedilo lepo in razločno ter se ji je jedva poznalo, da ni Slovenka. Prav ugodna zunanost, živahna igra in in-teligenatna mimika, predvsem pa lepi glasov-ni material in inteligenatni sprev so ji tudi sinoči pridobili neporečen uspeh.

Razumljivo je, da je simpatično pevko ovirala zlasti splošna boječnost zaradi neva-jenega jezika; odtod ovirano dihanje in manjša glasovna prodornost. Da pa ima do-volj močan glas, je dokazala že s prvimi go-stovanji in mestoma tudi včeraj, v prvem in zlasti v drugem dejanju. Treba je torej le, da se umiri in odra zopet privadi; pav-rala je pač predolgo, dasi je v našem ansam-blu prav potrebna.

Prejela je za svojo lepo kreacijo mnogo cvetja in bila opetovano pozvana pred zas-tor.

Camia je pel hrvaški prvič g. Marčec. Partija je za začetnika pevski in igralski težka. Morda s partijo še ne dovolj gotov, v veliki ariji trenutno zbehan, je Marčec ven-darle zadovoljeval ter imel več prav lepih momentov.

Izvrsten prol in Tonio je bil g. Primo-žič; pel je hrvaški; prijeten Silvio g. Grba in že dolgo rutiniran barlekin g. Mohorič. Zbor v začetku ni bil na višku; manjka ba-sov. Spočetka 2. dejanja je mašani zbor v igranju preveč neumerjen. Zenski zbor pa je bil vseokrog prav vr. Razsvetljava odriča v komedijantskem vozu je povsem nedostalna.

Po ogromni pavzi so peli še »Gianna Schiohija z g. Primožičem v naslovni partiji; bil je odličan. Poleg njega gre zlasti pri-znanje gg. Betetth, Ribičevi in Kovaču.

Fr. G.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Lipahovo komedijo »Glavni dob-tek« ponovi ljubljanska drama v soboto dne 15. t. m. zvečer ob 20. Predstava se vrši za abonente reda D.

Opozorjamo na nocojšnjo premijero Shakespearjeve pravljice igre »Vihar«, v Oton Župančičevem prevodu. Zasedbo po-sameznih vlog smo že navedli. Nastopi skoro ves dramski ansambel in sodeluje orkester dravske muzike pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Cerina. Režijo ima g. prof. Osep Sest, ki proslavi ta več-er svojo stoto režijo.

OPERA.

Odlični gost v naši operi. V nede-ljo, dne 16. t. m. gostuje prvič na sloven-skem odru eden najboljših čeških tenori-stov g. Hübner, član Narodnega divadla v Bratislavi. Gospod Hübner je izredno ru-tiniran pevec z velikim opernim reper-toarjem, zelo dobro znan v češkoslovaški in na Dunaju, kjer se vrše gostovanja če-ske opere. V Bratislavi deluje že sedem let, po vse velike tenorske partije in je pri publiki izredno priljubljen. Z velikim uspehom se udeležuje tudi kot režiser. V nedeľo nastopi v Ljubljani v vlogi Cava-radossija v Puccinijevi operi »Tosca«. Na-slovno vlogo poje ga. Vilfan-Kunčeva, Scarpia pa naš odlični član g. Primožič. Dirigira kapelnik Neffat. Cene ljudske, znižane.

Danes se poje Puccinijeva opera »Boheme«. Mimi poje gdt. Majdičeva, Mu-setta — ga. Poličeva, Rudolf — g. Gostič, Marcel — g. Grba, Collin — g. Betetto, Schaudard — g. Janko. Dalje nastopijo gg. Mohorič, Dronovec, Bekš in drugi. Di-rigent ravnatelj Polič, režiser g. Krivecki. Predstava se vrši za abonca C.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Veseloigra »Revna kakor cerkevna miš« se ponavlja v soboto 15. in v nedeľo 16. marca na Sentjakobskem odru. Sent-jakobčanom moramo biti hvalečni, da so nam pokazali to najboljšo povojno ko-medijo, tako je zapisala kritika. »Malo sreče, malo solčne svetlobe«, hoče mala revna cerkevna miška. Ta misel prepreza vso igro, zato jo dela ljubko in pristočno. Ogledite si predstavi. Vstopnice so v trgo-vini g. Miloša Karmičnika na Starem trgu.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Dnevne vesti

— Visoko odlikovanje načelnika dr. Steimetz. — Sorodstvena v Kopenhagenu. — Kakec nam poročajo iz Kopenhagena, je preteklo soboto danski kralj Kristijan načelniku dr. Steimetzu - Sorodstvenu. ki je zastopal g. ministra trgovine in industrije pri otvoritvi razstave ročnih del v Kopenhagenu, podelil odlikovanje komanderskega križa Dannebrog ordena. Popoldne je bila naša delegacija pri kralju na čajanki. Kraljica Aleksandrina se je pri tej priložnosti posebno zanimala za gorenjske čipke. Načelnik dr. Steimetz ji je podaril najlepši komad z razstave, katerega je sprejela kraljica z vidnim zanimanjem.

— Razpisana sodniška služba. Razpisan je natečaj za zasedbo izpraznjenega sodniškega mesta pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m. pri pravosodnem ministru.

— Razpisani zdravniški službi. Razpisani sta dve asistentki mestni v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani. Za asistentko službo je združen po oblastni uredbi o prejemkih zdravniškega oseba v zdravstvenih zavodih mesečni honorar v znesku 1800 Din. Prošnje je treba vložiti do 15. aprila pri kr. banški upravi v Ljubljani.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« kr. banške uprave dravske banovine št. 39 z dne 22. t. m. objavlja sporazum med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo o vzdrževanju dobrega reda in varnosti na meji. Priloge B o službi na meji med kraljevino Jugoslavijo in Bolgarijo za uvedbo boljšega reda na meji in razglas o novih kolkah.

— Koncesija za avtobusni promet. Trgovniško ministru je poslalo bankniškim upravam odredbo glede izdajanja koncesij za avtobusni promet. V bodoče se smejo koncesije dajati samo za eno leto. Ta sklep je motiviran s tem, da pripravila trgovniško ministru zakon o avtobusnem prometu.

— Kongres Zveze jugoslovenskih mest. 20. t. m. se bo vršil v Beogradu kongres Zveze jugoslovenskih mest. Na dnevnem redu je več predlogov, med njimi tudi predlog o pristopu k Zvezi veslovenskih mest. Kongres bo trajal več dni.

— Georg Kraigher v Zagrebu. Tehnični vodja meliške divize največje ameriške letalske družbe Georg Kraigher, o katerem smo nedavno poročali, se muje te dni v Zagrebu, kjer si bo ogledal tamšnje letalske naprave.

— Posojila pri Državni hipotekarni banki. Po rešitvi upravnega odbora Državne hipotekarne banke za začetno sprejemati prošnje za menična posojila z intabulacijo na prvo mesto. Rok posojila je tri leta z 8% obresti na leto; odplačilo kapitala znaša v prvem letu 20 %, a v ostalih dveh letih po 40 %. Menica mora biti podpisana od treh oseb, od katerih mora biti ekceptant tudi lastnik ne premičnine, a ostala dva kot žiranta. Ta menična posojila se bodo izdajala v mestih in trgih samo z intabulacijo na nepremičnine, ki se nahajajo ob določeni regulacijski črti. Prosilec položi skupaj s prošnjo za posojilo gotovinski znesek za cenitev posestva po skali, ki je določena za dolgoročno hipotekarno posojilo. Prošnje za posojilo, katere formular se dobi v banki, mora vsake prosilec priložiti še: zemljepisni izvešček, posestni list, načrt zgradb, potrdilo o regulacijski črti in potrdilo o davkih. Točna navodila se dobe v podružnici Državne hipotekarne banke, bančni oddelci.

— Za mrtve proglašeni. Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve: Delavec na Tolstem vrhu Franc Bistan, Josip Kokalj, naposled stanujoč na Klancu pri Kranju posestnik na Malenskem vrhu Janez Mure, Franc Kukec, naposled stanujoč v Rožu, posestnik v Volavljah, Janez Kavšek, Andrej Zupan iz Begunj, posestnikov sin Jožef Medved iz Koprivnika, poljedelec sin Anton Tivadar iz Turnišca, posestnik Anton Stagar iz Vičavce, poljedelec Martin Zadravec iz Odrancev, Karl Zoffel, pristojen v Prevalje, posestnik na Selu Franc Huja, posestnikov sin v Rogozji Stefan Čepe, poljedelec sin v Kobili Jožef Györe, poljedelec v Gomilici Stefan Lehar, poljedelec sin v Dobrovniku Jožef Horvat, posestnik v Bratondu Ivan Verban, posestnik v Zerkovcih Mihael Makari, posestnik v Moravcih Ivan Lanjšček, posestnikov sin v Sebeborcih Stefan Kukan, vinčar v Saltini Alojzij Marat, posestnik v Stenbergu Benedikt Imenšek in posestnikov sin v Dornavi Ignacij Ratak. Vsi so bili med svetovno vojno na bojišču in se niso vrnili samo Janez Kavšek je odpotoval 1. 1908 v Ameriko in od takrat ni več glasu o njem.

— Kmetijska šola na Grmu sprejme s 1. majem 1930 20 učencev v pripravljani gošpolarški tečaj. Ti učenci imajo dnevno po dve uri pouka v šoli, ostali čas ee uporabljajo pri vseh delih na šolskem posestvu, dobivajo vsa oskrba na zavodu brezplačno in so pod stalnim nadzorstvom, kot redni učenci. Tečaj je priprava za vstop v redno šolo predvsem za one kmečke sinove, ki imajo slabo predzobrazbo iz osnovne šole. Iz tega razloga ee opozarjajo vsi kmečki gospodarji, ki žele poslati svoje sinove v kmetijsko šolo na Grm, da v redno šolo, ki ee prične v začetku novembra 1930, aa bo sprejet noben prosilec, ki ni dovršil z dobrim uspehom vsaj 4 razr. osnov. šole, če ni prej obiskoval pripravljanih tečajev. Učenci pripravljanih tečajev imajo po dovršenem tečaju tudi prednost pri sprejemu v redno šolo v šolskem letu 1930-31 pred vsemi drugimi prosilci in sicer za brezplačno mesto v celoletni šoli, ker ee v šolskem letu 1930-31 vrši pouk v celoletni šoli in v II. tečaju zimске šole. Pogoji sprejema v tečaj ee: 1. starost ne manj kot 16 in ne več kot 19 let, 2. dovršena osnovna šola (četudi le enorazredna), 3. telesna in duševna sposobnost. Prošnje, kolkovanjem z Din 5+20, je priložiti kresni list, domovnico in zadnje šolsko spričevalo ter jih poslati najpozneje do 15. aprila 1930 ravnatelstvu kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. — O sprejemu ee obveste prosilci takoj po 15. aprilu pismeno. Vsa ee potrebna pojasnila daje ravnatelstvo.

— 5 vrst novih umetniških razglednic za Veliko noč je založila CMD. Razglednici so delo našega domačega umetnika in se odlikujejo po domačnosti in pestrosti. Trgovci, trafikanti in cenjene podružnice prosijo CMD, da sežejo po njih. Razpečevalcem je dovoljen popust.

— Koncert pvskega zhora Glasbene Matice na Jesenicah. V nedeljo 16. t. m. ob pol 16. popoldne priredi pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske v dvorani jesenjskega Sokolskega doma koncert, na katerem bo izvajal ieti program, kakor ga je izvajal v Franciji oodno sedaj na raznih podeželskih koncertih širom dravske banovine. Nastopijo isti pevci kot v Franciji pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića. Na ta koncert opozarjamo vse Jesenčane in vse Gorenjake kot. Predprodaja vstopnic je v trgovini g. Meška na Jesenicah. Ravno tam se dobi tudi podroben program koncerta, ki ima dva dela in sicer v prvem delu razne umetne, v drugem pa narodne jugoslovenske zore.

— Najstarejša Bosanka. V selu Polon pri Zvoniku živi ženska, ki je nedvomno najstarejša Bosanka. »Baba Pemba«, kakor ji pravijo, je stara že 110 let. Starčka je še vedno čila in zdrava ter sprejema obiske. Preživlja se z darovi, katere ji prinašajo seljaki, ki jo zeo »posušujejo«. Mož ji je že davno umrl. Imela je osem otrok, pa so že vsi pomrli.

Pride!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno in izpremenljivo vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večinoma deževno. V Mariboru in v Sarajevu je naletaval sneg. Temperatura je povsod občutno padla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Skoplju 15, v Splitu 10, v Zagrebu 9, v Sarajevu 8, v Ljubljani 6,6, v Mariboru in Beogradu 5 stopinj. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 751.7 mm, temperatura je znašala — 3.3.

— Sokolsko gledališče v Radovljici prične v nedeljo dne 16. t. m. zopet z rednimi predstavami. Kot večerna predstava se uprizori ob pol 8. igrokaz »Opat pri sv. Bernardu«, nadaljevanje igre »Bratje sv. Bernarda«, ki se je pred leti opetovano igrala po raznih odrih, tako v Radovljici, Kranju, Trzinu in še pred vojno v Ljubljani in na Jesenicah. »Bratje sv. Bernarda« so gotovo še vsakemu v spominu in je njih vsebina povedana tudi na sedanjih gledaliških listih. Kdor je videl prvo igro, se bo gotovo zanimal tudi za nadaljevanje. Igra se ponovi na praznik 19. t. m. pop. 1930.

— Nesreče in nesgođe. Ključničarjevu sinu Leopoldu Golji iz Podpetci pri Preserju je padel kos železa v levo oko in mu ga precej poškodoval. — Jakob Dobravec, čevljarški vajenec s Crnuč, si je pri delu poškodoval desno oko. — Težka nesreča se je včeraj pripetila v Kočevju, kjer je 3letni Drago Mertelj, sin podpredsednika finančne kontrole, zvrnil nase lonec kropa. Deček je zadobil nevarne opekline po vsem telesu. — Delavec Ivan Blazi iz Hrastnika je včeraj nesrečno padel in si zlomil levo nogo. Vse poškodovance so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— Epilog rodbinske tragedije. Lanj jeseni sta se v Krki Reki sprla posestnik Manojlo Viriš in njegov sin Jure. Oče je hotel sina prepešiti, ta pa je pogrešil sol in oplazi očeta tako močno po glavi, da je bil takoj mrtav. Ubijalec se je nedavno zagovarjal pred sodiščem v Učah in je bil obsojen na 12 let ječe. Apelaško sodišče mu je te dni zvišalo kazen na 16 let. — Hlisa se je sesula in ubila starico. V selu Tribunje pri Šibeniku se je sesula dvonadstropna hiša posestnika Šime Gaspiča. Stanovniki so pravočasno pobegnili iz hiše razen 70letne starke Ane Gaspič, ki je spala v svoji sobi. Starico je zasulo in ubilo. Del hiše se je zrušil na stapo soseda Pere Butka ter podrli nlev, v katerem je bila živina.

— Največji most v Dalmaciji. Približno čez dva meseca bo dograjen in izročen javnemu prometu novi železni most čez Krko pri Skradinu. Konstrukcija je vsa železna. Most bo največji v severni Dalmaciji in bo vezal državno cesto Šibenik - Benkovac - Obrovac.

— Ogromne tatvine pri tvrđi Grivič v Zagrebu pred sodiščem. Kakor smo že poročali, so prišli pred meseci pri znani zagrebški tvrđi Grivič na sled ogromnim tatvinam. Ki sta izvršili bivši trgovski pomočnik Franjo Bizik. Fant je v letih 1928/29 dan za dnem vlamjal v poslovne prostore, ne da bi mu prišli na sled. Odnaljal je najfinišne blago, svilo in drugo robo ter oskodoval tvrdko za okoli 400.000 Din. Včeraj se je moral Bizik zagovarjati pred sodiščem. Zagovarjal se je, da po prestani dveletni kazni ni dobil službe in da je bil prisiljen krasti. Glede škode tvrdka kaže pretirava. Za vse ukradenno blago je prejel 10 do 12.000 Din. Sodišče je Bizika obsodilo na pet in pol leta težke ječe. Obtoženeč je bil ves čas mlčen, ko so mu pa razglasili obsodbo, je bridko zalokal. Z njim so se pri razpravi radi nakupovanja in razpečavanja ukradne robe zagovarjali Anka Blažeković, Martjan Čučić in Andrija Bašić. Blažekovičeva je bila obsojena na 4. Čučić na 3 in Bašić na 2 meseca ječe.

— Dva samomora. V selu Resnik pri Zagrebu si je te dni na strašen način končal življenje 33letni seljak Štepan Pavlovac. Z britvijco si je prerezal vrat in našli so ga nezavešnega v mlaki krvi. Prepeljali so ga z vlakom na kliniko v Zagreb, toda vsaka pomoč je bila zaman. Pavlovac je umrl, ne da bi se zavedel. Vzrok samomora so bile baje domače razmere. — V Malem Maglaju pri Banjaluci je te dni skočil z železnikega mosta v Bosno upokojeni gozdarski nadsvetnik Miller. Vzrok samomora ni znan.

— Roditelji ponesrečenih letalcev prispoli v Mostar. Poročali smo v torko o strahoviti letalski nesreči, ki se je pripetila v Mostaru, kjer sta se smrtno ponesrečila slovenska letalca Fran Zalar in Ivan Rakovič. V Mostar so včeraj prispolili njuni roditelji. Ponesrečenih letalcev ne bodo pokopali v Mostaru, marveč ju prepeljajo v rojstni kraj.

Iz Ljubljane

— Iz Kvintet črncev v Ljubljani. Svetovno-znanj kvintet črncev, ki ga marsikdo pozna z gramofonskih plošč pod imenom »The Utica Jubilee Singers«, nastopi prikratk na koncertu v Ljubljani 26. t. m. Na programu bo imel razne zamorske duhovne pesmi in druge ameriške narodne pesmi, ki so vse napišane za 4 oziroma 5 glasov. Na ta redek koncert opozarjamo že danes naše občinstvo. Natančni program in dan predprodaje vstopnic javimo.

— Iz »Matterhorne«. Jutri ob 4., pol 6., pol 8. in ob 9. bo predvajala ZKD v kinu Ideal film »Matterhorn«, na katerega opozarjamo daes ponovno vse ljubitelje planin in lepe narave. — Film se bo ponavljal le še v soboto ob pol 3. pop. in v nedeljo ob 11. dopoldne, obakrat zopet v kinu Ideal. Zato hitite in nabavite si vstopnice čim prej, da ne zamudite ta lepi film iz kraljestva božanskega Matterhorna.

— Kolo jahačev priredi v soboto 15. t. m. ob 20.30 v vogalni sobi restavracije Zvezda družabni večer za svoje člane in po njih uvedene goste. Opozarjamo vse člane na to družabno prireditev, ki pomeni začetek tesnejših stikov med vojaškimi krogi in civilnim prebivalstvom.

— Iz Kostume, plašče zadnje dunajske in francoske novosti po meri in konkurenčnih cenah izdeluje Pariški salon, Stari trg 19, Ljubljana. 1930

— Iz Društvo »Soča« opozarja člane in prijatelje na prvi valčkov večer, ki ga priredijo letos na čast vsem Jožičem in Joskokom dne 18. marca t. l. v vseh prostorih Kazine. Za ta večer se pričakuje tudi veliko presenečenje iz solinice Gorice. Zato vabimo vse Sočane in prijatelje po kratkem pustnem odmoru na ta lep in zabaven večer. Plesali boste lahko prijetne valčke, mirne mazurke, poskočne polke, nepozaben šot in stajeriš, tudi lepa četvorka in naposled kolo ne bo izostalo — kaj še le naš najstarejši polštertanec, ki bo kot sladkorček še dodan. Vsi plesi so pod strogim vodstvom tov. Josipa Ivančiča. Pridi, vidi in pleši! 1930

— Iz Dramatični tečaj ZKD. Gojenci se opozarjajo, da imata oba letnika v petek ob 7. uri vajo za »Dantejevo smrt«.

Pride!

— Iz »Orjen« — Ljubljana. Danes ob 8. zvečer redni sestanek v prostorih »Preporoda«. Ker so na dnevnem redu važne društvene zadeve, naj mišče ne manjka, posebno zato, ker priložni tedens sestanek odpade zaradi prireditve društva »Soča«.

— Iz Udruženje jugosloven. inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana, ima svoj XI. redni občni zbor v soboto dne 29. marca t. l. ob pol 8. zvečer v lastnem tokalu na Kongresnem trgu 1-11.

— Iz Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi na debato, ki se bo vršila v petek 14. tm. ob 20. v lastnem tokalu na Kongresnem trgu 1-11 o zadnjem predavanju g. ing. Stanka Dimnika: »Predlog za poplavitve železnice in kolodvorov v Ljubljani«. Vabljene so člani in vsi, ki se zanimajo.

— Iz Letošnji redni občni zbor Jugoslovenskega knološkega saveza se bo vršil 28. marca ob 20. uri pri Slomu. 1930

Iz Laškega

— Smrt uglednega kmeta. V torko je umrl v starosti 86 let na svojem posestvu v Tolstnem, občina Mariborgradec, Jurij Oblak, po domače Zorko. Pokojni je bil med sokmetovalci daleč naokoli kot stara, poštena korenina na najboljši glasu.

— Prevzem termalnega kopališča. V sredo so prevzeli novi lastniki OUZD naše kopališče in ee bo vse to, kar so spodje obhvalili laškemu prebivalstvu, tudi storjeno, bo vzajemnost med topičami in mestom dobra. Vse kaže, da bo Laško s tem mnogo pridobilo. Predpogoj je, da bo zaposleno v prvi vrsti domače obrtništvo in domače trgovstvo.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejšel

Druge želja.

— Gospodična, če bi vam rekli, da vam bosta izpolnjeni dve želji, kaj bi si želeli?

— Moža.
— A druga želja?
— S to bi počakala, da bi moža spoznala.

Nepopolna sreča.

Kako ti zavidam moža, — pravi prijateljica prijateljici. — Po njegovih umetniških uspehih govori o njem ves svet. Kako srečna moraš biti pri misli, da je junak dneva.

— Zal je samo junak dneva. Kaj pa imam od tega?

Kadar se lepe dame sestanejo

v društvu ali gledališču, vseeno v kakem času, vedno morajo imeti lepe lasce. Naj bodo svetli ali temni, dolgi ali kratki, vedno bodo privlačili zadivljene poglede, ako bodo res lepi. Edino sredstvo za vsako nego las je Elida Shampoo. Lasje postanejo svilenkasto mehki, sijajni in lepi.

Elida Shampoo za vsakega v modrih zavitkih z zlatim napisom, kamilični Shampoo v zlatih zavitkih z modrim napisom.

ELIDA SHAMPOO

Drugi zvočni film v Ljubljani

Premijera zvočnega filma »Kozaska pesem« v Elitnem kinu Matica

Včeraj se je vršila v kinu Matica premijera zvočnega filma »Kozaska pesem«. Občinstvu je film zelo ugajal, zlasti velika plesna scena roparjev - kozakov. Glavni vlogi imata Hans A. Schlettow in mala, srčkana Lien Deyers. Film ima naslednjo vsebino:

V hiši generala Maljutova slave zaroko mladega kneza Griša Haheirina in generalove nečakinje Nataše. Griša in Nataša sta sročna. Kapetan Vronski, ki že dolgo ljubi bogato Natašo, zavida mlademu paru njih sroč, vedoč, da mu bo sedaj zelo težko osvojiti srce in bogato dedščino lepe Nataše.

Nenadoma pa se je nekaj zgodilo, kar je skalo mlademu paru prvo srečo. Grišin oče se je ustrelil radi meničnih manipulacij. Posledica je bila, da je stari general razdal Natašino zaroko z mladim knezom. Pristopil je celo Grišo, da se je odrekel vojaški karijeri in se odpovedal kneževski časti. Natašo, ki je Grišo ljubila z vsem ognjem prve ljubezni, je nameraval odpeljati k znancom v Moskvo. Ko je Griša zvedel za generalov namen, je s pomočjo svojega sluga Dirke ugrabil zaročenko in zbežal z njo. V Oskolskem, mali vasi blizu Petrograda, sta se zaljubljena poročila. Ko je stari general zvedel za Natašin beg, je besnel od jeze. Izdal je tiralo za begunca hotel s svojimi vojniki za njima in ju našel v njunem skrivališču. V prepri med Grišo in generalom je udaril ta Grišo z bičem, nakar je Griša razjarjen pograbil revolver in ustrelil generala.

Pride!

Grišo so degradirali in obsodili v ječo. V ječi se je Griša seznanil z jetnikom Mitjušo. Njegov zvesti sluga Dirka je medtem pripravil vse potrebno za gospodarjev beg. Ko je bilo vse pripravljeno, sta Griša in Mitjuša pobegnili iz zapore. Skupaj z Dirko so se napotili proti Natašinemu domu, kjer je imel sedaj Vronski proste roke in je nadlegoval Natašo, proseč jo njene roke. Lagal ji je, da je bil Griša ubit na begu, a Nataša, ki je ljubila le Grišo, se mu ni udala, temveč je zvesto verovala v Grišin prihod.

Medtem so ubežniki naleteli na kozasko razbojniško tolpo. Ko so povedali, da so pravkar ubežali iz ječe, so jih razbojniki radevolje sprejeli v svojo sredo. Za Grišo se je sedaj pričelo novo življenje. Vojstvo je neprestano zasledoval razbojniško tolpo, a Griša je kot bivši oficir vedno znal najti izhod. Zato so ga razbojniki ljubili. Grišina priljubljenost pa nikakor ni bila po volji Harambaši, poglavarju razbojniške tolpe. Sovražil je Grišo tudi zaradi tega, ker je bila njegova ljubica Ljupka preveč prijazna z njim. Nekega dne je prišlo radi, nje celo do borbe med Grišo in Harambašo. In tu je posegla Ljupka v boj ter zasidala Harambaši nož v srce. Razbojniki so sedaj Grišo izvolili za poglavarja.

Ko je razbojniška tolpa dospela v bližino Natašinega doma, je poslal Griša slugo Dirko k Nataši, da ji prilavi njegov prihod. Medtem pa so razbojniki ujeli kapitana

Vronskega, ki je ta čas kupoval konje. Pričeli so ga pred Grišo, ki je odredil, da naj ee konji zaplenijo, a Vronski izpusti. Stem se je pa Griša zameril razbojnikom, na katere je imela tudi Ljupka velik vpliv. Ljupka je namreč pričela sovražiti Grišo in huškati razbojnike proti njemu, ker je na vse njene ljubavne ponudbe ostal hladen. Ker je razbojnikom prepovedal tudi pletiti in ropati, so ga pričeli molodane vsi sovražiti.

Ko je izvedela Nataša od Dirke, kje je njen mož, se je takoj odpeljala proti razbojniškemu taboru. Nesreča pa je hotela, da so se na potu splašili konji in zdirjali naravnost v gozd, kjer so jo razbojniki ujeli. Mitjuša je iztrgal nezavedno Natašo razbojniški drhali, hoteč jo pridržati zase, Griša pa mu jo je odvzel in jo odnesel v svoj šotor, kjer je spoznal v njej svojo ženo. Razbojniki ee bili ogorčeni nad njim, eden izmed njih je vrgel nož vanj, a Griša se je umaknil in mesto njega se je zgrudila smrtno ranjena Nataša.

Česplje brez koščic

Znani ameriški sadjar Luther Burbank je odgojil po dolgem prizadevanju čespljo, katere plodovi so imeli sicer sremena, manjkala jim je pa trda skorja. Izhodišče je bila veja, katero je dobil iz Francije in ki je pripadala zelo staremu drevesu. V »Umschau« pa poroča dr. E. Sehrwald o drevesu, katerega je gojil in katero je začelo znotraj trohneti. To drevo je začelo roditi česplje, v katerih postanejo koščice tenke ali pa jih sploh ni.

Avtor opozarja, da je čital nekoč navodilo, kako pripraviti drevo do tega, da bi rodilo česplje brez koščic. Po tem navodilu je treba mlado čespljevo drevo preklati od krone do korenin in vzeti iz obeh polovic stren, potem se pa obe polovici položita tesno skupaj, zvezeta z bičevjem in zalepita z voskom tako, da se sprimetita in zrastejo skupaj. Tako drevo rodi baje česplje brez koščic. Sehrwald se je temu navodilu prvotno smejal, pozneje se je pa prepričal, da stvar ni brez podlage.

Radioprogram

Petek, 14. marca.
12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Časovna napoved. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17.30: Ponecrt Radio-orkestra. — 18.30: G. Herkov: Esperanto. — 19: O japonski ženi predava Japonka ga. Skutskova. — 19.30: Dr. St. Leber: Italijensčina. — 20: O pvskega pouku (II.) predava dr. Pavel Kozina. — 20.30: Koncert Radio-orkestra. — 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Pride!

Sobota, 15. marca.
12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Časovna napoved, borza, reprodukcijska glasba. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17: Koncert Radio-orkestra. — 18: Propagand. predavanje o Dalmaciji v nemščini, slovenskem in češkem jeziku. 18.30: Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 19: Delavska ura. — 20: Prenos iz Beograda. — 22: Časovna napoved in poročila, lahka glasba. — 23: Napoved programa za naslednji dan.

Edgar Wallace:

14

Vrata izdajalcev

Roman

— Nobenega princa ne poznam. In-
dija je dežela, s katero nimam nobenih
zvez. Navajam samo primer svojih po-
drobnih sanj. To je zares blazna ideja,
a vendar so norci često geniji in v njih-
ovih razdraženih možganih se rada
porodi sijajna misel. Nekateri sanjajo o
ženskah, drugi o močih, tretji imajo pa
svoje konjičke. Poznam moža, ki zbira
porcelan in ki se zbuje, če vidi razbito
skledo. Drugi zopet nore za nakit in
dragulji. — Trayne je globoko vzdihnil.
— Nikoli ne more človek doumeti člo-
veške duše. — Obmolnil je in že je
nadaljeval: — Petdeset tisoč funtov je
lep denar in to za nekaj tednov čuječ-
nosti, za vestno opazovanje ... skoro
brez nevarnosti ... ena ali dve razbiti
glavi ... seveda ne mislim vaše, — je
pripomnil, kakor bi se opravičeval. —
Kaj takega bi se prav gotovo ne zgodi-
lo, če bi se udeležili pustolovščine vi.
Graham Hallowell je bil blede in ves
se je tresel. Odkašljal si je, pa tudi po-
tem je bil njegov glas hripav.
— Ali smem pričakovati po vsem
tem točnejših pojasnil? — je vprašal.
Tiger Trayne je vstal in stopil k
blagajni, vdelani v zid. Odprl jo je s
ključem, pritrjenim k žepu s tenko ve-
rzičico in vzel iz nje debel zvezek v rja-
vem ovoju. Začel je hitro obračati
strani in Graham je opazil, da so popi-
sane s strojem.
— Tu je kratka povest, ena redkih,
ki sem jih napisal, — je dejal Trayne.
— Naslonil se je s komolcem na zve-
zek in si prižgal cigaro. — Idejo sem
prevzel od drugega pisatelja in dejanje
sem prenesel v izmišljeno Puritanijo.
V Puritaniji stoji velik grad in imenuje
se Strong. Stoji na bregu široke reke,
in zgrajen je bil pred tisoč leti. V tem
gradu je stolp, katerega skrbno straži-
jo, kajti v njem so shranjene dragocen-
nosti vladajočega kneza. V prostem
času sem zasnoval načrt, kako bi se
mogel premeteti človek polastiti teh
dragocenosti, če bi se točno držal navo-
dil. Knjižica se da spraviti v žep mo-
skega suknjica in če vas mika prečitati
moj literarni poskus, boste videli, da
pravim draguljem »sadije«, stražarjem
pa »pazniki«. Če bi prišla knjižica slu-
čajno komu drugemu v roke, bi me raz-
umel niti besedice. Zdjaj vas pa vpra-
šam — Trayne je malomarno obračal
liste svoje knjižice — ali imate tako ve-
lik interes, da bi temeljito proučili mojo
povest?

Graham je pritrtil.
— V današnjih tujerajskih listih po-
nujno lastnik v najem malo, opremljeno
vilo, — je nadaljeval Trayne. — Oglas
najdete v deveti vrsti tretjega stolpca
v »Megaphonu«. Če najamete to vilo za
en ali dva meseca, jo dobite nedvomno
poceni. Slugo vam puste in če mu na-
ročite ali pa tudi ne, vam položi vsak
večer ob osmih tole knjižico na mizo.

Ob dveh ponoči jo pa zopet odnese.
Čez mesec dni boste morali znati vso
povest na pamet.

Vzel je iz žepa beležnico, poiskal v
njej izrežek iz novina in ga izročil Gra-
hamu.

— Evo oglasa, o katerem sem vam
pravil.

— Se danes napišem ponudbo, — je
dejal Graham v zadregi.

Trayne je priklinal, spravil je knji-
žico v blagajno in se ozrl na Diano.

— Tudi za vas imam kratko pove-
stico, gospodična Martynova, toda iz-
ročim jo vam šele pozneje.

Stopil je k oknu, potisnil roke glo-
bok v žep in se zagledal na ulico.
Diana je pogledala v isto smer in za-
gledala znano postavo.

— To je čudno, — je zašepetala.

— Kaj je čudno? — je vprašal Tray-
ne, ne da bi se obrnil.

— To je ona sumljiva ženska, ki je
prišla davi k meni vprašat, če potre-
bujem služkinjo. Kar vtihotapila se mi
je v stanovanje. Našla sem jo za vrati
sprejemnice.

— Zares? — je vprašal Trayne. —

To je imenitno. Ali mislite onole debe-
luhasto habnico? — Čakajte, takoj vam
povem, kako se imenuje.

— Gospa Ollorbyjeva, — je dejala
Diana.

Trayne je priklinal.

— Torej se je vam predstavila. Da,
to je Jane Ollorbyjeva.

— Kaj jo poznate?

— Da, poznam jo, — je odgovoril
Trayne zamišljeno. — Spada med naj-
premetenejše detektivke Scotland Yar-
da. Upam, da niste govorili o važnih
zadevah, ko je stala pred vrati.

Diana je čutila, kako prebledela.

— Kaj je pa hotela izvolati? In za-
kaj je zdaj tu? Pa vendar ne zasleduje
mene?

Bila je ogorčena.

— To ni izključeno. Mnogim žen-
skam oprostimo preveliko radoved-
nost, toda radovednost gospe Ollorby-
jeve presega vse meje.

Obrnil se je k Diani in nadaljeval
smeje:

— Detektiv ne zasleduje človeka
zato, ker ve, temveč zato, ker bi rad
vedel. Vse življenje so me tako upo-
rno zasledovali, da bi se ne čutil var-
nega, če bi me naenkrat nehali stražiti.

Najbrž bi radi vedeli, čemu je vas go-
spod Graham posetil. Če pa vedo, čemu
je prišel k vam, bi radi zvedeli,
kakšne načrte ima. Scotland Yard se
zelo zanima za izpuščene kaznjence.

— Mislite, da zasleduje mene? — je
vprašal Graham srdito. — To je ne-
sravnost! To si prepovedujem!

— Nič si nikar ne prepovedujte. —

Traynejev glas je bil miren, toda oso-
ren. Privoščite ji zasledovanje, saj ji
je dala narava oči zato, da gleda.

— Podobna je perici, — je menila
Diana.

— Saj je pa tudi že oprala mnogo
umazanega perila in večinoma kar jav-
no, — je pripomnil Trayne ironično.

— Pa tudi sicer se ne motite, kajti ta
habnica je res pravi tip perice. Morda
bi bilo najbolje, če bi najeli vilo v
Cobhamu vi, gospodična Martynova,
in povabili tja prijatelja Hallowella.

Izgledi samostojnih žensk na možitev

Največ izgledov imajo natakarike, najmanj pa telefonistke

V Ameriki so razpisali anketo o za-
nimivem vprašanju, na katero naj bi
odgovorile ženske s samostojnim po-
klicem, in sicer kakšne možnosti mo-
žitive jim nudi poklic. Odgovorov so
dobili seveda cele kupe in vsi so bili
zanimivi. In Američani so kot praktič-
ni ljudje brž sestavili statistiko, iz ka-
tere je razvidno, da imajo največ iz-
gledov na možitev natakarike, naj-
manj pa telefonistke.

Mlada strojepiska

je odgovorila na anketo: Naš poklic je
v tem pogledu idealen. Spretni uradni-
ci ni treba iskati prilike, da se seznani
z junakom svojega srca. Pri nji gre ta
stvar zelo lahko. Po vseh pisarnah je
bogata izbira kavalirjev. Sicer pa ji iz-
birati sploh ni treba, kajti možski sami
siliijo za njo. Celotno dolgočasno salo-
dokontista postane nežen metulček, ki
navdušeno obkleveta mlado uradnico. Če
je dekle le nekoliko podjetno, če ni
samo lepa ličinka, temveč tudi dobra
kvaliteta, se ujame na njen trnek 90%
vseh neoznenjenih šefov. Mnoge moje
prijateljice so se na ta način zelo do-
bro omožile. Hvala bogu pa nismo na-
vezane samo na ta izhod. Moderni mo-
ški običujejo raje z žensko svobodnega
poklica, ker ve, da zna stati na lastnih
nogah in da gleda na življenje v prvi
vrsti praktično.

Zdravnica

pravi: Naš poklic je tako važen, da se
moremo omožiti samo z zdravnikom.
Povprečni možki se boje žensk, ki jih
v prebrisanih nadkriljujejo. Žena-
zdravnica se jim zdi morda nežensko
samostojna, vključno temu, da odgovar-
ja baš mnenja dela filantropični zahtevi.
izgovorjeni tako pogosto v zvezi z mo-
dernim ženskim vprašanjem. Večkrat
se pripeti, da se zdravnica, hrepeneča
po rodbinskem življenju, zadovolji z
nižjim uradnikom, siromašnim umetni-
kom ali celo s siromašnim glasbenikom.

Sportnica

piše: V stoletju sporta smo postale
ženske enakopravne, obenem imamo pa
nebroj prilik, da lahko pokažemo mo-
škim svojo utrjenost, praktičnost itd.
Ženske, ki goje sport, se prav lahko se-
znajo z moškimi in iz prijateljstva se
pogosto razvije tudi ljubezen. V tem po-
gledu so najbolj srečne one ženske, ki
se udeležujejo raznih mednarodnih
sportnih tekem. Te potujejo po svetu,
seznajajo se z mnogimi moškimi in prav
lahko najdejo pravega.

Filmska igralka

odgovarja: Me se moramo omožiti
srečno ali nesrečno, to ni važno. Film-
ska igralka, ki se ne poroči pravočasno,
velja za premalo privlačno. Vsaka film-
ska igralka potrebuje moža, da ji dela
reklamo. Saj ni dobro, če govori svet
samo o filmski igralki, kajti ljudje po-
sebnost radi govorijo o človeku slabo. V

takih primerih je dobro, če lahko gre
vsaj del obrekovanja na možev račun.
Naš pravilni princ je slavnj igravec,
milijonar v dolarjih ali pa knez obubo-
žane Evrope. Če velja vedno in pov-
sod načelo »carpe diem«, velja to pri
filmski igralki še posebno. Slava je ved-
no nesigurna bodočnost.

Natakarike

ima pa drugačne izkušnje. Vsak možki
hoče živeti po njenem mnenju udobno,
jesti hoče dobro, spati na mehkem in
imeti koga, da mu streže. Zato ni ču-
da, da postane natakarike moškemu
včasih tako neobhodno potrebna, da se
poroči z njo. Tu velja pač pregovor, da
gre ljubezen skozi želodec. Natakarike
prav lahko najde moža, saj ima toliko
kavalirjev, da se jih mora navadno še
otresati. Redke so natakarike, ki bi
ostale samice, seveda če niso pregrede
in če so le malo podjetne.

Pač pa tarna

telefonistka

in se žalostno vprašuje, zakaj sovra-
žijo možki baš ženske njenega poklica.
Če možki telefonira in dobi takoj pravo
zvezo, ne črline niti besedice. Če je pa
proga zasedena, mora uboga tele-
fonistka poslušati prižobe ali celo psov-
ke. Telefonistka ne sme imeti živcev.
Tista, ki je odgovorila na anketo, je
medkrajevna št. 91 in pravi, da ni nič
drugače, nego številka. Ubožica je
obupala in se samo še vprašuje, koliko
let bo še številka 91. Da bi se kdaj
omožila, o tem niti ne sanja.

Služkinja

pravi: Pravkar se je omožila moja pri-
ateljica. Vzela je kvalificiranega to-
varniškega delavca, ki ima večjo plačo,
kakor marsikateri uradnik. Kot čedno
in dokaj izobraženo dekle je služila v
boljši rodbini, kjer so se možki radi
ozirali za njo. Bila je pa pametna in
mislila si je: Gospod bi se pozabaval
z menoj, potem bi me pa zapustil. Za
milostivo so bile njene roke pregrebe,
nižji in srednji uradniki imajo premaj-
hne plače in zato je raje vzela delavca.

Vdova-uradnica

odgovarja: Dokler sem bila še dekle,
so bili možki rezervirani, da jim ni bi-
lo treba flirta plačati s svobodo. Zdaj
se sicer tudi boje za svojo svobodo, to-
da rezervirani niso več. Me mlade vdo-
ve smo v težkem položaju. Priletni mo-
ški se ženijo samo z mladimi dekleti.
Koga pa vzame 30-letna? 60-letnega
vendar ne more vzeti. Res je, da so
na svetu ženi, toda to so bodisi večni
ženini ali pa samo reflektanti na opre-
mljeno stanovanje in udobno starost. Naj-
bolje se poroči vdova, kateri zapusti
mož trgovino.

Šivilja

pravi: Imela sem mnogo ženinov, med
njimi so bili uradniki, odvetniki in
zdravniki. Na modnih revijah, komjskih

dirkah in raznih družabnih prireditvah
sem se seznanila z mnogimi moškimi,
vzela sem pa pisatelja. Če so moževi
detektivski romanji vir dobrih dohod-
kov, je moj modni salon še boljše mož-
na krava. Midva sva s svojo usodo po-
polnoma zadovoljna.

Vzgojiteljica

pa odgovarja: Naši izgledi na možitev
so z redkimi izjemami zelo slabi. Gospo-
dična pri otrocih se ne more seznaniti
z nobenim moškimi, ki zalaja v dotično
rodbino, kajti to bi bilo proti moralnim
načelom. Srečna naključja, da nas vzame
iz hvaležnosti vdovec, kateremu
vzajajamo otroke, so zelo redka.

Čudno potovanje Kemalove žene

Iz Londona poročajo, da se je mudil-
la tam te dni v strogem incognito in
samo nekaj ur soproga prezidenta tur-
ške rep. Kemala paše. V London je pri-
šla na zelo zagonetno potovanje. S tur-
škimi piloti je priletela v Carigrad,
kjer jo je čakal holandski letalec Max
Sizzo, ki jo je popeljal z močnim leta-
lom na zračni progi Carigrad-Nür-
nberg-Köln v Ostende. Letela sta ponoči.

V Ostende je presedla Kemalova že-
na na motorni čoln in se odpeljala v
London. Tu je ostala samo nekaj ur,
potem je pa odletela neznano kam. Ba-
je je njeno zagonetno potovanje posle-
dica Kemalove nezvestobe. Kemal paša
se hoče namreč oženiti s sestro Aman-
ullah. Kaj namerava njegova žena, ni-
hče točno ne ve.

Žid pretental žida

Dva poljska žida sta imela v Lodzu
skupno trgovino. Lani sta odrezala sla-
bo in znatno izgubo sta hotela kri-
ti s prebrisano zasnovanim konkurzom.
Nekega dne je prvi žid predlagal dru-
gemu, naj takoj prepíše vse svoje imetje
na ženo in se loči od nje. Potem bi za-
prla trgovino in proglasila konkurz.
Čim bi pa bila končana poravnava z
upniki, bi odprla novo trgovino.

Drugi žid je bil takoj pripravljen
storiti to in tudi žena se je strinjala s
prijateljevim predlogom. Kmalu se je
žid od svoje žene ločil in tudi s konkur-
zom je šlo vse po načrtu. Upniki niso
dobili nič, kajti vse imetje je bilo pre-
pisano na židovo ženo, ki pa je bila že
ločena. Te dni je prišel drugi žid k
prvem, češ, da bi otvorila novo trgo-
vino. Obenem je sporočil svoji ločeni
ženi željo, da bi se rad znova poročil
z njo.

— Ti si pa res naiven, — mu je odgo-
vorila žena. Kaj nisi slutil, kakšne na-
mene ima tvoj prijatelj? On me ljubi,
in ker sem sedaj premožna, se lahko
vzameva. Presenečeni žid je hitel k
advokatu, ki mu je pa izjavil, da je lo-
čitev pravomočna in da se ne da nič
storiti. Žid je torej pripravil žida ob
premoženje in ob ženo.

Pred sodiščem.

— Zadnje vprašanje priča. Ali ste
trdno prepričani, da je obtoženec tisti,
ki je ukradel avto?

— Pred zaslišanjem sem trdno pre-
pričan, zdaj ste me pa tako zmešali, da
ne vem, če sem sploh imel avtomobil?

LOKAL

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne
odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 den.

Frizerka

dobra ondulirka, mlada, večša
vodnih valov in manikire, dobi
kmalu mesto. Plača po dogovoru.
Ponudbe s sliko na naslov: M.
Ganz, damski frizer, Ruma, Srem,
1114.

Cepanic in okroglic

mehkih, suhih rabim večjo mno-
žino. Ponudbe z navodno cene
franko vagon naložene, na naslov:
Ivan Narač, Zg. Ložnica—Zalac,
poštni predal 14. 1113.

Trgovino mešan. blaga s stanovanjem

dobro ideo, blizu kolodvorja vza-
mem takoj v najem. Ponudbe na
naslov: Elza Skubitz, St. 19 pri
Velenju. 1115.

Filister,

ki ljubi dom, ženo in deco, bi se
rad seznanil s katero lanskimi anke-
teric: »Zakaj se ne možite?« Res-
ne ponudbe s polnim naslovom in
sliko na upravo pod »Anke-
ta« 1929/1119.

Opremljeno sobo

lepo z električno razsvetljavo in
parketi v centru mesta oddam. Na
željo tudi z 2 posteljami. Naslov:
v oglašnem oddel. »Slov. Naroda«

eden ali dva — skupno
40 do 80 m² na promet-
nem kraju sredi Ljubljane
ne iščem. Ponudbe pod
»Denar« na upravo »Sl.
Naroda«. 1088

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—
spodnje modroce, mreže, posteljne
odeje najceneje kupite pri

RUDOLF SEVER

Mariljn trg 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

Potnika

ki bi obiskoval privatne stranke,
sprejme Jančiča, Tavčarjeva 1. 1107

Na obroke

kupite lahko vsakovršno blago s
posredovanjem Kreditne zadruge
detaljnih trgovcev, Cigaletova uli-
ca 1. Posreduje hitro in diskretno. 34/T

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja
v Ljubljani krepča oslabele, malo-
krvne, odrasle in otroke. 87-L

Krušno moko

in vse mlevske izdelke ved-
no sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32, Ljubljana.

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI

od
16. — 23.
marca
1930

Svetovni velesejem, na katerem so
zastopani narodi in države.

Znižana vožnja

za brzovlake in navadne vlake v Ju-
goslaviji 25 %, v Čehoslovaški 33 %, v
Avstriji 25 %.

Pojasnila in legitimacije daje:

Čehoslovaški konzulat, Ljubljana;

Aloma Company, Ljubljana,

Aleksandrova cesta 2.

Žrebanje državne razredne loterije

V III. razredu, dne 6. t. m. so bile izžrebane sledeče pri nas, oziroma
v naših prodajalnah, kupljene srečke

Din 250.400 je zadela srečka št. **58.824**

Din 1000 je zadela srečka št. **56.089**

Po Din 400.— so zadele srečke št.: 1860, 9.742, 16.021, 17.921,
17.968, 17.976, 19.134, 27.707, 29.206, 33.785, 36.620, 36.633, 36.692,
37.765, 37.769, 37.770, 39.549, 39.550, 47.500, 56.057, 57.353, 59.528,
59.576, 67.506, 67.568, 67.587, 68.754, 69.116, 69.134, 69.498, 72.084,
73.757, 75.141, 75.146, 75.162, 75.174, 76.659, 76.669, 76.671, 77.251,
77.351, 78.043, 84.171, 84.189, 84.171, 84.189, 86.961, 87.227, 87.245,
87.276, 87.297, 87.227, 87.245, 87.276, 87.297, 87.916, 91.339, 98.101,
98.170, 98.925, 98.926, 98.956, 98.995, 98.925, 98.926, 98.956, 98.995.

Onim, ki hočejo igranje na visoke dobitke v V. razredu nadalje-
vati, bomo izžrebane srečke zamenjali za neizžrebane, v kolikor je
še neizžrebanih na razpolago. Izžrebane srečke nam pošljite takoj.

Združna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Preklic dražbenega oklica

Na dan 14. t. m. določena javna izvr-
šilna dražba E 544/29 premičnin na Pe-
čeniški št. 23 pri Višnji gori

se prekličče in se ne bo vršila

Okrajno sodišče v Višnji gori

Pletilci in pletilje!

Zaradi padca cen volni nudimo vse vrste volne in bombaža za pletenje
na stroj:

Jumper-volno 16/2 la. 1 kg Din 100.—.

Zefir-volno in 1/2 zefir-volno po znatno nižjih cenah.

Svilo za pletenje v vretenih v vseh barvah 1 kg Din 100—115.

Bombaž v vseh debelinah, merciziran in gasiran, sorov in barvan,
po dnevnih cenah.

Vzorci pošljemo na zahtevo brezplačno po pošti.

Veletrgovina in proizvodnja pletenin

Braća Hiršler, Zagreb, Gajeva ul. 3.

1064

Kapital se Vam podvoji v enem letu,
če ga naložite pri rejti srebrodukljih lisic

**FERLINZ, reja živali,
plemenite kožuškovine**
komanditna družba
v LJUBLJANI, Slaničeva ul. 21

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE! — ISČEMO ZASTOPNIKE!